

Koncepce rozvoje Knihovny Eduarda Petišky

Podklad pro zpracování architektonické studie rekonstrukce knihovny ve Staré Boleslavi.

2026

Koncepce rozvoje Knihovny Eduarda Petišky

Obsah

1. Úvodní informace	1
2. Vize, poslání a role knihovny	1
3. Analýza současného stavu	2
4. Nabídka služeb v nové knihovně	4
5. Provozní požadavky.....	7
6. Vazby a okolí knihovny	10
7. Spolupráce a partnerství.....	10
8. Propagace a identita knihovny	10
9. Trendy a budoucí rozvoj.....	11
10. Shrnutí klíčových požadavků pro architekta.....	12

1. Úvodní informace

Název knihovny: **Knihovna Eduarda Petišky**
Zřizovatel: **Brandýs nad Labem-Stará Boleslav**
Lokalita / adresa: **Ivana Olbrachta 36, Na dolíku 53**
Typ knihovny: **městská**
Kontaktní osoba: **Mgr. Věra Krajičková**

2. Vize, poslání a role knihovny

Poslání

Posláním Knihovny Eduarda Petišky (KEP) je být otevřenou branou k informacím, celoživotnímu vzdělávání a kultuře pro každého obyvatele Brandýsa nad Labem-Staré Boleslavi a jeho okolí. Usilujeme o to, abychom byli příjemným a bezpečným místem setkávání, které rozvíjí čtenářskou gramotnost, uchovává místní tradice a poskytuje zázemí pro smysluplné trávení volného času.

Vize

Motto: Knihovna jako příjemný a bezpečný prostor pro poznání i odpočinek.

Knihovna je moderní institucí, která harmonicky spojuje výpůjční a vzdělávací roli s potřebou nabídnout občanům v uspěchané době **příjemný, bezpečný a relaxační prostor**. Cílem je vytvářet prostředí, kde se lidé setkávají nejen s knihou, ale i s novými informacemi a technologiemi. Budujeme bezpečný přístav pro všechny generace – místo, které nabízí vzdělávací impulsy i klidovou zónu pro odpočinek a osobní rozvoj.

Role knihovny ve městě

Role knihovny ve městě spočívá v **poskytování bezbariérového, dostupného a bezpečného zázemí pro osobní rozvoj každého občana**, zejména v následujících oblastech:

Knihovna jako garant vzdělanosti:

- ve spolupráci se školami zajišťuje rozvoj gramotností (čtenářské, informační, digitální) dětské populace,
- prostřednictvím přednášek, workshopů, seminářů rozvíjí digitální dovednosti veřejnosti,
- spolupracuje s institucemi, které se zaměřují na zmenšení digitální propasti určité části obyvatel.

Knihovna jako bezpečný a nekomerční „veřejný obývací“:

- nabízí bezpečný a bezplatný veřejný prostor, který je otevřen všem generacím jako místo pro odpočinek i vzájemné setkávání,
- zajišťuje komfortní útočiště pro všechny, nerušenou zónu pro studium i bezpečné místo pro děti.

Knihovna jako správce lokální identity:

- systematicky posiluje vztah obyvatel k městu, ve kterém žijí,
- spravuje unikátní fond o historii Brandýsa a Boleslavi,
- spolupracuje s dalšími institucemi, které se orientují na lokální historii.

Knihovna jako technologický most:

- vyrovnává příležitosti v oblasti technologií prostřednictvím vzdělávacích programů pro veřejnost,
 - poskytuje platformu pro efektivní využívání digitálních fondů a online databází,
 - provozuje stabilní a bezplatnou internetovou síť dostupnou všem skupinám obyvatel.
-

3. Analýza současného stavu

Sociodemografická charakteristika města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav a její význam pro rozvoj knihovny

Charakter území a základní demografické údaje

Dvojměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav vzniklo administrativním sloučením dvou historicky samostatných měst v roce 1960. Obě části dvojměstí si zachovávají odlišný urbanistický charakter, historickou identitu i strukturu obyvatelstva. Město má v současnosti přibližně 21 000 obyvatel a plní funkci významného sídla v širším okruhu Prahy. Je patrný vysoký podíl obyvatel v produktivním věku (cca 67 %). Město vykazuje výraznou vazbu na Prahu. Celkem 29 % všech obyvatel dojíždí za prací mimo město (což představuje 47 % všech zaměstnaných). Přibližně 30 % žáků, studentů a učňů navštěvuje školy mimo území města. Tento fakt ovlivňuje každodenní rytmus města, využívání volného času i poptávku po veřejných službách včetně knihovny.

Pro knihovnu to znamená potřebu flexibilních služeb, které zohledňují časovou vytíženost obyvatel (např. digitální služby, samoobslužné výpůjčky či online přístup k informacím).

Prostorové a sociální rozdíly mezi částmi města

Dvojměstí tvoří jeden administrativní celek, ale fakticky se skládá ze dvou odlišných městských částí s rozdílnými potřebami obyvatel.

Brandýs nad Labem

Brandýská část má převážně urbánní a částečně průmyslový charakter. Žijí zde přibližně dvě třetiny obyvatel dvojměstí, a to v panelových sídlištích, bytových domech i rodinné zástavbě. Jedná se o hustěji osídlené území s širší nabídkou vzdělávacích, kulturních a komunitních institucí. Nacházejí se zde 3 městské a 4 soukromé mateřské školy, 2 městské a 2 soukromé základní školy, 2 střední školy, pracoviště Pedagogické fakulty UK, Základní umělecká škola. Dále zde působí MAS Střední Polabí, městské komunitní centrum a desítky spolků a institucí v oblasti kultury, sportu a volného času.

Pro knihovnu to znamená, že je nutné i v budoucnu zachovat v této části služby veřejnosti na stejné úrovni jako dosud se zaměřením na vzdělávací programy pro školy, komunitní akce, celoživotní učení a práci s různorodými cílovými skupinami.

Stará Boleslav

Stará Boleslav má převážně rezidenční charakter s převahou rodinných a menších bytových domů. Žije zde přibližně jedna třetina obyvatel dvojměstí. Působí zde 2 městské mateřské školy s detašovanými pracovišti v nových obytných lokalitách, 1 základní škola a 1 speciální škola, Městský dům dětí a mládeže, Komunitní centrum Podiven, Rodinný klub Klíček, Poutní místo Stará Boleslav a další spolky.

Pro knihovnu to znamená potřebu posilovat její roli jako místa setkávání a podpory místních aktivit. Zároveň bude vybudováno vzdělávací centrum, které převezme část aktivit současné hlavní knihovny a nabídne nové příležitosti.

Shrnutí

Dvojměstí Brandýs nad Labem - Stará Boleslav je administrativně jednotné, avšak sociálně a prostorově diferencované území. Tyto rozdíly je nutné zohlednit při plánování rozvoje knihovny tak, aby dokázala reagovat na potřeby všech obyvatel města při respektování komunit v jednotlivých jeho částech.

Stávající prostory

Veřejná knihovna v Brandýse nad Labem v současnosti disponuje cca 300 m² plochy určené pro uživatele. Tato výměra odpovídá přibližně 30 % doporučeného standardu pro město dané velikosti, což zásadně omezuje rozsah a kvalitu poskytovaných služeb. Nedostatek prostoru se negativně projevuje v omezené kapacitě studijních a čtenářských míst, v absenci flexibilních multifunkčních prostor pro vzdělávací a kulturní aktivity a v nedostatečném zázemí pro práci s různými cílovými skupinami, zejména dětmi, mládeží a seniory. Současnou situaci zhoršuje absence bezbariérového přístupu, která významně snižuje dostupnost knihovny pro osoby se sníženou mobilitou, seniory a rodiče s kočárky. V důsledku těchto faktorů lze konstatovat, že stávající prostory jsou již kapacitně i funkčně vyčerpány a neumožňují další rozvoj moderních knihovnických služeb, včetně rozšíření digitálního vzdělávání, komunitních programů či specializovaných aktivit pro různé věkové skupiny.

Pobočka knihovny ve Staré Boleslavi čelí obdobným prostorovým omezením jako hlavní budova v Brandýse nad Labem. Pro uživatele je určena plocha cca 100 m². Její současná role je primárně výpůjční, s doplňkovou vzdělávací funkcí realizovanou formou menších programů a aktivit pro mateřské školy a základní školu. Potenciál pro rozvoj komunitních funkcí – například pořádání setkání, workshopů, zájmových aktivit či kulturních akcí – je však výrazně limitován nedostatečnou metráží a nevhodným dispozičním řešením prostor.

Přesunutí vybraných služeb a řídicího a administrativního zázemí do nově zrekonstruovaných prostor vytvoří předpoklady pro vznik moderní knihovny. Tento krok současně umožní optimalizovat využití prostor v obou knihovnách a přispěje ke zvýšení kvality a dostupnosti služeb pro veřejnost. Výsledkem bude veřejná knihovna schopná poskytovat v obou částech města kvalitní, komplexní a ve Staré Boleslavi bezbariérové služby odpovídající současným trendům a potřebám obyvatel města.

Stávající aktivity knihovny

Knihovna Eduarda Petišky je veřejnou univerzální knihovnou zřizovanou městem Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. V obou částech města plní současně tři základní role:

- výpůjční a informační – poskytování kvalitních zdrojů
- vzdělávací – rozvoj čtenářské, informační a digitální gramotnosti,
- komunitní a kulturní – vytváření otevřeného prostoru pro setkávání, dialog a kulturní aktivity, půjčování dokumentů.

Hlavní oblasti služeb

Knihovnické a informační služby

KEP systematicky buduje, zpracovává a zpřístupňuje knihovní fond (tištěné knihy, periodika, audioknihy e-knihy a e-audioknihy, společenské a deskové hry).

Knihovna poskytuje:

- absenční i prezenční výpůjčky,
- rezervace a odkládání knih,
- objednávky „z poličky“,
- výdejní boxy dostupné 24/7 v Brandýse i Staré Boleslavi,
- návratové boxy dostupné v době, kdy je knihovna uzavřena
- službu donášky knih do domu (DDD) pro seniory a osoby se sníženou mobilitou.

Součástí služeb je meziknihovní výpůjční služba (MVS) a poskytování rešeršní a poradenské služby zejména pro studenty, pedagogy a zájemce o odborné informace či regionální historii.

Digitální a technologické služby

KEP rozvíjí moderní digitální služby a zajišťuje:

- přístup k digitálním knihovnám a dokumentům nedostupným na trhu (DNNT),
- veřejné počítače pro uživatele,
- online katalog (Tritius),
- bezhotovostní platby prostřednictvím platebních terminálů,
- automatizované výpůjční boxy,
- moderní webové rozhraní a digitální komunikaci s uživateli.

Cílem je zvyšovat digitální dostupnost služeb a snižovat bariéry přístupu k informacím.

Vzdělávací a kulturní činnost

KEP je významným poskytovatelem vzdělávacích a kulturních programů ve městě. Realizuje:

- ve spolupráci se školami tematické vzdělávací lekce a besedy zaměřené na rozvoj čtenářské gramotnosti,
- různorodé aktivity pro předškolní i školní věk, které doplňují formální vzdělávání,
- aktivity pro seniory zaměřené na rozvoj osobnosti a rozvoj kognitivních dovedností, kurzy digitálních dovedností, trénování paměti, přednášky, Virtuální univerzitu třetího věku
- kulturní a komunitní akce s lokálním i celostátním dosahem, jako jsou autorská čtení, výstavy, projekt Čtení na Labi nebo literární soutěž Polabská vrba
- studovna a herna slouží, jako prostor k samostudiu, přípravě školních prací a neformálnímu setkávání i pro neregistrované uživatele,
- KEP plní roli metodického a servisního centra pro 12 obecních knihoven v regionu, čímž přispívá ke zkvalitnění knihovnických služeb v přílehlém mikroregionu.

Knihovna Eduarda Petišky usiluje o to být:

- otevřenou institucí přístupnou všem,
- moderní knihovnou využívající digitální technologie,
- vzdělávacím centrem podporujícím celoživotní učení,
- kulturním a komunitním prostorem posilujícím místní identitu,
- regionálním partnerem pro okolní obce a jejich knihovny.

Knihovna Eduarda Petišky nepůsobí pouze jako půjčovna knih, ale je klíčovou institucí pro rozvoj vzdělanosti, kultury a komunitního života ve městě a okolí.

4. Nabídka služeb v nové knihovně

Model knihovnických a informačních služeb v nové knihovně v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi

Budoucnost knihovnických služeb v našem dvojměstí určuje demografický výhled pro rok 2030 (cca 28 000 obyvatel) a strategický přesun hlavní knihovny do Staré Boleslavi. Zároveň je nutné počítat s výstavbou nové svazkové školy pro cca 1000 žáků, která přinese zvýšené nároky na práci s cílovou skupinou dětí do 15 let.

Nový model propojuje dvě pracoviště do jednoho funkčního celku: zatímco staroboleslavská centrála pojme cca 23 000 svazků, brandýské pracoviště se přizpůsobí svým prostorovým možnostem a počet svazků se nezmění. Část fondu bude umístěna v centrálním depozitáři, který bude sloužit oběma knihovnám. Celkový počet svazků v obou knihovnách bude dle standardu cca 60 000 knih a dalších druhů dokumentů umístěných ve volném výběru, ve skladech a v depozitáři.

Pro zajištění jednoznačné identifikace, vyšší úrovně ochrany všech dokumentů a celkového zkvalitnění knihovnických služeb bude zaveden systém RFID.

Plánovaný asymetrický model vypadá následovně:

- Knihovna ve Staré Boleslavi přebírá roli hlavního komunitního a vzdělávacího centra knihovny a sídla managementu,
- Pobočka v Brandýse nad Labem bude i nadále fungovat jako každodenně dostupné veřejné pracoviště pro obyvatele této části města, se zachováním vzdělávací role pro školy a školky a kulturní funkce pro místní komunitu. Bude zde budován centrální depozitář fondu pro obě knihovny.

Cílem modelu je:

- zachovat silné služby odpovídající velikosti a charakteru v brandýské části města,
- využít prostorové možnosti Staré Boleslavi pro výpůjční, informační, vzdělávací, kulturní aktivity,
- udržet knihovnu jako jednu instituci se dvěma rovnocennými, ale odlišně zaměřenými pracovišti.

Hlavní knihovna ve Staré Boleslavi

Pracoviště ve Staré Boleslavi bude nově koncipováno jako **bezbariérové multifunkční knihovní a vzdělávací centrum pro celé dvojměstí**, které kombinuje:

- běžné knihovnické služby pro místní obyvatele,
- rozsáhlé komunitní a kulturní aktivity,
- a nově také vzdělávací zázemí pro celé město.

Vnitřní struktura služeb bude členěna do následujících funkčních celků:

Dětské oddělení (cca 7 500 svazků) – rodinná a vzdělávací knihovna, které bude plnit následující role:

- klasické výpůjční služby pro děti a rodiny,
- prostor pro volné čtení a hraní s knihou,
- programy pro MŠ a ZŠ
- pravidelné čtenářské dílny, tematické programy,
- spolupráce s institucemi a spolky v dvojměstí,
- rodičovské koutky a aktivity pro nejmenší děti,
- oddělena bude místnost na akce pro děti

Oddělení pro dospělé (cca 10 000 svazků) – místní výpůjční knihovna, která bude zajišťovat:

- výpůjční služby
- informační a referenční služby,
- čtenářské kluby pro dospělé,
- tematické knihovní programy.

Nová TEENS zóna (oddělení pro mládež 12 – 19 let, cca 1500 svazků)

Ve Staré Boleslavi vznikne samostatná teens zóna, která dosud v knihovně chyběla a která bude sloužit pro celé dvojměstí.

Její zaměření:

- knižní fond zaměřený na tuto cílovou skupinu
- prostor pro setkávání mládeže,
- studijní a relaxační zóna,
- workshopy (tvorba, média, digitální dovednosti, kreativní psaní, podcasty),
- klubové aktivity pro teenagery,
- spolupráce se školami, DDM a komunitními organizacemi,
- bezpečný, neformální prostor pro mládež.

Vzdělávací centrum

bude sloužit pro celé dvojměstí, zajistí:

- systematické vzdělávací programy pro dospělé (celoživotní učení),
- kurzy digitální gramotnosti,
- přednášky a semináře,
- vzdělávací projekty pro školy,
- mezigenerační vzdělávací programy,
- spolupráci s institucemi v dvojměstí.

Studovna: prostor pro studium i relaxaci.

Dvě učebny / dílny – kreativní a vzdělávací zázemí

Součástí staroboleslavského pracoviště budou **dvě samostatné učebny (dílny)**, které budou sloužit jako:

- prostor pro vzdělávací kurzy,
- dílny pro děti, mládež i dospělé,
- workshopy (rukodělné, digitální, mediální, výtvarné, literární),
- školení pro veřejnost,
- školní projektové dny,
- maker space (3D tiskárna, počítačová místa, robotické hračky, prostor pro tvoření)
- semináře ve spolupráci s MAS, ZUŠ, školami a spolky.

Velký sál (80 osob) – hlavní programový prostor knihovny

Tento sál bude využíván pro:

- veřejné přednášky,
- autorská čtení,
- besedy,
- kulturní akce,
- městské komunitní programy,
- větší školní a vzdělávací akce.

Staroboleslavské centrum doplní brandýské pracoviště, které v plném rozsahu zachová své dosavadní služby. I nadále zde budou k dispozici výpůjční služby, kulturní a vzdělávací akce i oblíbený komunitní prostor – tzv. „obývák“ – určený pro obyvatele brandýské části města.

Rekapitulace funkčního a provozního řešení

Stará Boleslav – nové centrum knihovny	Brandýs nad Labem - pracoviště pro brandýskou veřejnost
Management knihovny	Dětské oddělení (školní programy)
Dětské oddělení (rodinné)	Oddělení pro dospělé + čítarna
Oddělení pro dospělé	Studovna a herna
TEENS zóna	Komunitní akce s rozsahem 20-25 účastníků
2 učebny / dílny	Spolupráce s brandýskými školami, spolky, institucemi
Vzdělávací centrum města	Zázemí pro zaměstnance
Velký sál (80)	Centrální depozitář
Spolupráce s obecními knihovnami v okolí	
Zázemí pro zaměstnance	
Studovna	
Relaxační zóny	
Kavárenský prvek	

5. Provozní požadavky

Otevírací doba, personální zajištění a náklady na provoz

Rozsah otevírací doby a personální zajištění bude stanoven v návaznosti na finální vymezení služeb a provozního modelu obou knihoven. V závislosti na rozšíření prostor a služeb lze očekávat navýšení počtu zaměstnanců a nárůstu mzdových nákladů. Personální struktura bude reflektovat potřebu odborných knihovnických činností, provozního zabezpečení objektu i zajištění doprovodných kulturních a vzdělávacích aktivit.

Současně je nutné počítat se zvýšením celkových provozních nákladů souvisejících s větší podlahovou plochou, delší otevírací dobou a širším spektrem poskytovaných služeb. Konkrétní výše těchto nákladů bude stanovena na základě detailního provozního a ekonomického rozboru v další fázi projektové přípravy.

Přehled hlavních navrhovaných služeb v knihovně Stará Boleslav

Oblast služeb	Konkrétní služba	Funkční náplň
Výpůjční služby	Prezenční a absenční výpůjčky	Výdej a příjem knih, práce s čtenáři
	Samoobslužné výpůjčky	Selfcheck, výdejní a návratové boxy
	Rezervace a vyzvednutí	Uložení rezervovaných titulů
Práce s fondem	Akvizice a zpracování fondu	Evidence, katalogizace, třídění
	Skлады, centrální depozitář	Uložení méně využívaného fondu
Přístup k informacím	Informační služby	Rešerše, práce s databázemi
Vzdělávání, kult. a komunitní spolupráce	Vzdělávací a kulturní akce	Semináře, workshopy, přednášky

Prostorové požadavky:

Varianta maximální:

Varianta s podkrovím: 900 m² přízemí, 400 m² podkroví (pokračování)

Prostor/služba	Požadavky na prostory	m ²	umístění
Vstupní prostory (veřejné)			
Vstupní prostory	Vstup do knihovny, nápojový automat	20,0	přízemí
Šatna	Skříňová nika / šatní tyč s policí	20,0	přízemí
WC pro veřejnost - služby	3 × WC	13,0	přízemí
Vstupní prostory do sálu	Samostatný vstup do sálu	10,0	přízemí
Šatna	Skříňová nika / šatní tyč s policí	30,0	přízemí
WC pro veřejnost u sálu	3 × WC	13,0	přízemí
Schodiště pro veřejnost			
Výtah			
Prostory pro čtenáře (veřejné a poloveřejné)			
Centrální pult	2 pracovní místa pro všechna oddělení, katalog pro čtenáře, regál na odložené knihy, vozíky	25,0	přízemí
Samoobslužné výpůjčky	Selfcheck (vevnitř), návratový a výdajový box (venku)	4,0	přízemí
Odd. pro dospělé	Volný výběr, cca 10 000 svazků, 47 regálů (7 polic), relaxační prostory + čítárna	160,0	přízemí

Varianta s podkrovím: 900 m² přízemí, 400 m² podkroví (pokračování)

Prostor/slужba	Požadavky na prostory	m ²	umístění
Odd. pro děti	Volný výběr, cca 7 500 svazků – 16 regálů (6 polic), 30 regálů (4 police), info point, možnost zónování	140,0	přízemí
Teens zóna	6 regálů, IT vybavení, relaxační prostory	60,0	přízemí
Herna	Možnost členění na část pro nejmenší děti a na zónu se zázemím např. pro hraní deskových her	30,0	přízemí
Studovna	Prostor ke studiu 15 míst	30,0	podkroví
Multifunkční vzdělávací místnost	Programy pro školy, flexibilní uspořádání sezení – židle se stolky	60,0	přízemí
Relaxační místa	10 s křesílkem a stolkem	30,0	podkroví, přízemí
Multifunkční sál (80 lidí)	Vzdělávací a kulturní akce (samostatný vchod – akce i v době uzavření knihovny), možnost rozdělení na 2 části	120,0	přízemí
Učebna/dílna	Vzdělávání, komunitní akce, maker space	50,0	podkroví
Učebna/dílna	Vzdělávání, komunitní akce pro cca 20 lidí	50,0	podkroví
Veřejné počítačové stanice	Přístup na internet	20,0	přízemí
Zázemí sálu	Uložení mobiliáře	15,0	přízemí
Výstavní prostory	Chodba (šíře cca 2 m)		přízemí, podkroví
Kuchyňka čajová	Příprava cateringu	10,0	přízemí
Kuchyňka čajová	Příprava cateringu	10,0	podkroví
WC pro veřejnost	3 × WC	10,0	podkroví
Skladištní prostory (neveřejné)			
Sklad	Sklad pro méně půjčované knihy (5000 sv.)	30,0	přízemí
Sklad materiálu	Uložení materiálu	20,0	podkroví
Úklidová komora	Uložení věcí pro úklid	20,0	přízemí
Sklad VF	Výměnný knižní fond	25,0	podkroví
Archiv	Uložení účetních a personálních dokladů	15,0	podkroví
Technické prostory (neveřejné)			
Serverovna	Specializovaný prostor pro umístění počítačové techniky	10,0	přízemí
Technická místnost	Funkční zázemí pro umístění technologií	10,0	přízemí
Zázemí pro zaměstnance (neveřejné)			
Ředitelna	Ředitel + ekonom	30,0	podkroví
Konferenční místnost	Porady zaměstnanců	20,0	podkroví
Kancelář vzdělávání	1 zaměstnanec	12,0	přízemí
Kancelář služeb	5 zaměstnanců + šatní prostor	60,0	přízemí
Kancelář - práce s fondem	Akvizice a zpracování fondu – 1 zaměstnanec	20,0	podkroví
Kancelář IT	1 zaměstnanec	20,0	přízemí
Kancelář – reg. služby	1 zaměstnanec	12,0	podkroví
Kuchyňka + jídelní stůl	Pro zaměstnance + stůl	15,0	přízemí
WC pro zaměstnance	WC, sprchový kout	8,0	podkroví
WC pro zaměstnance	WC	4,0	přízemí
schody, výtah			

Požadavky na plochu jsou pouze orientační.

Varianta redukovaná:

Varianta bez podkroví (900 m² přízemí)

Prostor/služba	Požadavky na prostory	m ²
Vstupní prostory (veřejné a poloveřejné)		
Vstupní prostory	Vchod do knihovny, nápojový automat	15,0
Vstupní prostory	Samostatný vchod do sálu	10,0
Šatna – výp. služby	Skříňová nika / šatní tyč s policí – vstup pro služby	15,0
Šatna - sál	Skříňová nika / šatní tyč s policí – vstup pro služby	20,0
WC pro veřejnost	WC – vchod pro služby	10,0
WC pro veřejnost	WC – vchod do sálu	10,0
Prostory pro čtenáře (veřejné a poloveřejné)		
Centrální pult	2 pracovní místa pro všechna oddělení, katalog pro čtenáře, regál na odložené knihy, vozíky	20,0
Samoobslužné výpůjčky	Selfcheck (vevnitř), boxy – návratový a výdejní (venku)	4,0
Odd. pro dospělé	Volný výběr, cca 10 000 svazků, 47 regálů (7 polic), relaxační prostory + čítárna	100,0
Odd. pro děti	Volný výběr, cca 7 500 svazků – 16 regálů (6 polic), 30 regálů (4 police), herna, info point	100,0
Teens zóna	6 regálů, IT vybavení, relaxační prostory, maker space	50,0
Multifunkční vzdělávací místnost	Programy pro školy, využití židlí se sklopnými stolkami	40,0
Herna	Členění na část pro nejmenší děti a na zónu se zázemím např. pro hraní deskových her	30,0
Relaxační místa	Křesílka, audio křesla, umístění také ve výpůjčních prostorách	15,0
Multifunkční sál (60 lidí)	Vzdělávací a, kulturní akce (vchod samostatný – akce i po zavření knihovny), možnost rozdělení na 2 části	80,0
Učebna/dílna	Vzdělávání, komunitní akce, pro cca 20 lidí	40,0
Studovna	Prostor určen ke studiu i setkávání	20,0
Veřejné internetové stanice	Přístup na internet	10,0
Kuchyňka u sálu	Příprava cateringu	8,0
Zázemí sálu	Uložení mobiliáře	10,0
Skladištní prostory (neveřejné)		
Sklad	Sklad pro méně půjčované knihy (5000 sv.)	30,0
Sklad materiálu	Uložení materiálu	20,0
Úklidová komora	Uložení věcí pro úklid	10,0
Sklad VF	Uložení knih výměnného fonu	10,0
Archiv	Uložení účetních a personálních dokladů	15,0
Technické prostory		
Serverovna	Specializovaný prostor pro IT	10,0
Technická místnost	Funkční zázemí pro umístění technologií	10,0
Zázemí pro zaměstnance (neveřejné)		
Ředitelna	Ředitel + ekonom + jednací stůl	35,0
Kancelář pro reg. služby	1 pracovní místo (možnost sdílení)	12,0
Kancelář služeb	5 zaměstnanců	60,0
Kancelář - práce s fondem	Akvizice a zpracování fondu – 1 zaměstnanec	15,0
Kancelář IT	Správa sítě – 1 zaměstnanec	12,0
Kuchyňka + jídelní stůl	Pro zaměstnance	10,0
WC pro zaměstnance	WC, sprchový kout	10,0

Požadavky na prostory jsou pouze orientační.

Zónování:

Rušná zóna – vstupní prostory, šatna, automat na kávu

Polotichá zóna – centrální pult, selfcheck, oddělení pro děti, pro dospělé, teens zóna, herna, multifunkční sál

Tichá zóna – učebny, studovna, některá relaxační místa

6. Vazby a okolí knihovny

Veřejný prostor před knihovnou musí být plynulý, bez schodů, s vodicími liniemi. Knihovna by měla být nejpřístupnějším místem ve městě pro matky s kočárky, seniory i lidi s hendikepem. Logistika a dostupnost objektu budou řešeny s ohledem na udržitelnou mobilitu i potřeby dojíždějících uživatelů. Pro návštěvníky, kteří zvolí automobilovou dopravu, bude vyhrazeno 6 parkovacích míst přímo u objektu, což zajistí komfortní obsluhu i pro občany ze vzdálenějších částí dvojměstí. Zvláštní důraz bude kladen na cyklodopravu, pro kterou je navržena kapacita 15 míst pro kola. Stojany pro kola umístěné v těsné blízkosti vchodu pod přirozeným dohledem z interiéru knihovny podpoří ekologický způsob dopravy v rámci rovinnatého terénu Staré Boleslavi.

Výrazným prvkem rozšiřujícím vnitřní kapacitu knihovny bude letní čítárna. Tento venkovní prostor poskytne návštěvníkům možnost studia i relaxace na čerstvém vzduchu. Letní čítárna bude zároveň fungovat jako dějiště kulturních aktivit, autorských čtení či sousedských setkání, čímž knihovna vystoupí ze svých stěn a oživí veřejný prostor města.

V budoucnu je možné počítat i s venkovním samoobslužným kioskem.

7. Spolupráce a partnerství

Knihovna jako srdce komunity

Díky modernímu vzdělávacímu zázemí nabídne:

- prostor pro netradiční aktivity ve spolupráci se školami, školkami a dalšími vzdělávacími institucemi,
- kurzy pro dospělé a seniory (jazyky, digitální dovednosti), které reagují na potřeby komunity,
- využívání multifunkčního sálu s flexibilním uspořádáním pro realizaci besed, komunitních setkání, autorských čtení a kulturních vystoupení určené všem aktivním občanům,
- možnost využívat sál pro kulturní a společenské akce nezávisle na otevírací době knihovny.

Strategické pilíře partnerství

- knihovna jako klíčový partner pro školy a další vzdělávací organizace poskytující prostor pro rozvoj gramotnosti, kritického myšlení a digitálních dovedností u dětí i dospělých,
 - knihovna jako podporovatel sociální soudržnosti, mezigeneračního dialogu a lokální integrity nabízející stabilní zázemí pro činnost místních iniciativ.
-

8. Propagace a identita knihovny

Vytvoření silné identity pro knihovnu v dvojměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je klíčové kvůli jejímu asymetrickému modelu. Obě budovy musí být vizuálně i komunikačně propojeny takovým způsobem, aby je veřejnost vnímala jako jednu instituci.

Propagace a viditelnost v prostoru

Knihovna musí být ve městě „vidět“, i když v ní zrovna nejste.

- Okna a prosklené plochy jsou nejlepším plakátem. Nahlédnutí dovnitř je nejlepší pozvánkou.
- Využití specifických prvků v ulicích (např. designové lavičky u zastávek s logem knihovny a QR kódem na e-knihu).
- Místo papírových nástěnek instalovat venkovní digitální panely informující o aktuálních akcích v obou částech města, viditelné i v noci (podpora režimu 24/7).

Městský orientační a informační systém

- intuitivní navigace umožňující orientaci ve městě
- směrovky od klíčových bodů (náměstí, nádraží) v obou městech, které navádějí k „té druhé“ části.

Interiérový systém:

- Použití srozumitelných ikon namísto dlouhých textů (usnadňuje orientaci dětem a cizincům).
- Braillovo písmo a reliéfní mapy u vstupu pro nevidomé.
- Digitální navigace: Interaktivní terminál u vchodu, který ukáže obsazenost studoven nebo polohu konkrétního regálu.

9. Trendy a budoucí rozvoj

Knihovna jako „Třetí místo“

- Do roku 2035 se knihovny definitivně promění z půjčovny knih na prostor pro společné bytí, tzv. „třetí místo“. Po domově a práci nebo škole bude knihovna dalším – třetím místem pro všechny.
- Radikální inkluze: Knihovna jako místo ve městě, kde můžete legálně „jen tak být“.

Technologie a AI jako neviditelný pomocník

- Personalizované kurátorství: Umělá inteligence bude čtenářům doporučovat literaturu na míru jejich náladě nebo profesnímu růstu (mnohem přesněji než dnešní algoritmy).
- Samoobslužnost 24/7: Knihovna bude fungovat v hybridním režimu na principu důvěry a registrace. Knihovna bude v běžných hodinách otevřena s personálem, v doplňkových hodinách (večery, víkendy, svátky) přechází do samoobslužného módu, který zajistí venkovní samoobslužný kiosek.

Vzdělávání

- Celoživotní mikrovzdělávání: Krátké, intenzivní kurzy (digitální gramotnost, boj s dezinformacemi), které doplňují formální školní vzdělání.

Demografická adaptace

- Stárnutí populace: Knihovna bude klíčovými místem pro boj se sociální izolací seniorů (programy na míru, mezigenerační setkávání).

10. Shrnutí klíčových požadavků pro architekta

Urbanistický a koncepční rámec

- **Role objektu:**

Knihovna jako „třetí místo“ (mezi domovem a prací nebo školou) – otevřené komunitní centrum s důrazem na čtenářství, vzdělávání a technologie.

Vztah k veřejnému prostoru: Vytvoření plynulého, bezbariérového vstupu bez schodů s vodicími liniemi.

- **Doprava:**

Automobily: Návrh 6 parkovacích míst (vč. ZTP a zóny K+R pro rychlou obrátku).

Cyklistika: Instalace stojanů pro cca 15 kol v dohledu od vstupu, příprava pro dobíjení elektrokol.

- **Letní čítárna:**

Návrh venkovní čítárny s WiFi a mobiliářem pro studium a odpočinek.

- **Samoobslužný kiosek:**

Umožňuje půjčování a vracení knih přes samoobslužné automaty, vyzvedávání rezervací.

Stavební program (dle užitných ploch): maximální varianta (přízemí + podkroví)

- **Veřejná zóna (552 m²)**

Vstupní prostory

Vstup do knihovny

Šatna pro veřejnost

WC uživatelé: včetně bezbariérové kabiny (ZTP) a přebalovacího pultu

Schodiště

Výtah

Výpůjční prostory

Centrální pult a selfcheck

Oddělení pro dospělé: regály pro 10 000 svazků, relaxační místa, čítárna

Oddělení pro děti: regály pro 7500 svazků, hrací koutek, zónování dle věku, info

point (místo pro knihovníka)

Teens zóna: regály pro 1 500 svazků, IT vybavení, relaxační prvky

Herna: možnost multifunkčního využití – členění prostor pro nejmenší čtenáře a např. zónu pro hraní deskových her

Relaxační zóny: variabilní sezení, klidové koutky, integrace v rámci fondu

Prostory určené na vzdělávání

Studovna: prostor pro studium

Veřejné internetové stanice

- **Poloveřejná zóna - Společenský a vzdělávací uzel (391 m²)**

Vstupní prostory

Vstup do sálu

Šatna pro veřejnost

WC uživatelé: včetně bezbariérové kabiny (ZTP) a přebalovacího

Prostory určené na vzdělávací a společenské akce

Multifunkční sál: Kapacita 80 sedících osob, možnost předělení, vysoký akustický standard a s integrovanou AV technikou.

Přípravná a catering: pro pořádání vernisáží a konferencí.

Zázemí sálu: uložení mobiliáře sálu.

WC uživatelé: Včetně bezbariérové kabiny (ZTP) a přebalovacího pultu.

Učebna-makerspace: vzdělávání, smysluplné trávení volného času.
Multifunkční vzdělávací místnost.

- **Neveřejná zóna - Zázemí pro zaměstnance a správu knihovny (319 m²)**
Kanceláře pracovní místa pro administrativu a zpracování fondu.
Kuchyňka pro zaměstnance a samostatná denní místnost.
WC a sprcha personál: WC + sprchový kout
Sklady: sklad pro knihovní fond sklad pro výměnný fond, sklad materiálu, archiv,
úklidová komora
Technické zázemí: technická místnost, serverovna

Shrnutí celkové výměry

Celková čistá užitná plocha v redukované variantě: 1350 m²

Předpokládaná hrubá podlažní plocha (Bez chodeb, schodiště a výtahu): cca 1262 m²

Stavební program (dle užitných ploch): redukovaná varianta (přízemí)

- **Veřejná zóna (389 m²):**

Vstupní prostory

Vstup do knihovny (výpůjční služby)
Šatna pro veřejnost: uzamykatelné boxy a otevřené věšáky
WC uživatelé: Včetně bezbariérové kabiny (ZTP) a přebalovacího pultu.

Výpůjční prostory:

Centrální pult + selfcheck (slouží k samoobslužnému půjčování a vracení dokumentů).
Oddělení pro dospělé: regály pro 10 000 svazků, relaxační místa, čítárna.
Oddělení pro děti: regály pro 7 500 svazků, hrací koutek, zónování dle věku, info point (místo pro knihovníka).

Teens zóna: areály pro 1 500 svazků, IT vybavení, relaxační prvky.

Herna: možnost multifunkčního využití – členění prostor pro nejmenší čtenáře a např. zónu pro hraní deskových her.

Relaxační zóny: variabilní sezení, klidové koutky, integrace v rámci fondu.

Prostory určené na vzdělávání

Studovna: prostor pro studium.
Veřejné internetové stanice.

- **Poloveřejná zóna - Společenský a vzdělávací uzel (218 m²)**

Vstup do sálu.
Šatna: otevřené věšáky.
Multifunkční sál: Kapacita 60 sedících osob, možnost předělení, vysoký akustický standard a integrovanou AV techniku.

Přípravná a catering: pro pořádání vernisáží a konferencí.

Zázemí sálu: uložení mobiliáře sálu

WC uživatelé: Včetně bezbariérové kabiny (ZTP) a přebalovacího pultu.

Učebna - makerspace: vzdělávání, smysluplné trávení volného času.

Multifunkční místnost: program pro školy.

- **Neveřejná zóna - Zázemí pro zaměstnance a správu knihovny (259 m²)**

Kanceláře: pracovní místa pro administrativu a zpracování fondu.
Kuchyňka pro zaměstnance a samostatná denní místnost.

WC a sprcha personál: WC + Sprchový kout.

Sklady: sklad pro knihovní fond, sklad pro VF, sklad materiálu, archiv, úklidová komora.

Technické zázemí: technická místnost, serverovna.

Shrnutí celkové výměry

Celková čistá užitná plocha v redukované variantě: 900 m²

Předpokládaná hrubá podlažní plocha (bez chodeb): cca 866 m²

Zóny:

- **Rušná** – vstupní prostory, šatna
- **Polotichá** - centrální pult, selfcheck, oddělení pro děti, pro dospělé, teens zóna, herna, multifunkční sál, relaxační místa
- **Tichá** – učebny, studovna, některá relaxační místa

Technické a funkční požadavky

- **Hybridní provoz (24/7):**

Možnost bezpečného oddělení společenské zóny (Sál + WC) a hlavní haly od neveřejného

- **Akustika:**

Návrh povrchů eliminujících hluk v hlavní hale a zajišťujících srozumitelnost slova v sále.

- **Technologický most:**

Viditelná integrace dobíjecích pointů, PC stanic, samoobslužných terminálů (Self-check) a návratových a výdejních boxů

- **Osvětlení:**

Kombinace maximálního využití denního světla s inteligentním systémem řízení (stmívání, pohybová čidla).

Vizuální identita a navigace

- **Orientační systém:**

Návrh barevného kódování zón a integrace piktogramů přímo do architektury interiéru.

- **Mobiliář:**

Kombinace odolných materiálů v exponovaných zónách a měkkých, akusticky pohltivých prvků v relaxačních částech.

Použité zdroje:

1. DOSTÁLOVÁ, Lenka a HOŘAVA, Tomáš. *Veřejná knihovna: srdce obce : brožura pro knihovníky a zřizovatele*. [Brno]: Moravská zemská knihovna v Brně, 2023.
2. DOSTÁLOVÁ, Lenka; RICHTER, Vít a ŠEDÁ, Marie. Doporučení pro výstavbu, rekonstrukci a zařizování knihoven zřizovaných a/nebo provozovaných na území České republiky. Druhé, přepracované vydání. Brno: Moravská zemská knihovna a Národní knihovny ČR, 2025. ISBN 978-80-7051-361-3. Dostupné také z: https://mcvrk.mzk.cz/files/uploads/dokumenty%20ke%20sta%C5%BEen%C3%AD/FINAL_MZK_DVR_ZK_21_10_25_F.pdf.
3. Standard pro postupy rekonstrukce knihoven: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení doporučených postupů a parametrů pro optimální průběh rekonstrukce v knihovnách zřizovaných a/nebo provozovaných obcemi do 40 tisíc obyvatel. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2021. ISBN 978-80-7050-749-0.
4. Strategický plán rozvoje města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav 2015-2025. Online. Brandýs nad Labem - Stará Boleslav. 2015. Dostupné z: <https://www.brandysko.cz/strategicky-plan-rozvoje-mesta-brandys-nad-labem-stara-boleslav-2015-2025/d-31234>. [cit. 2026-02-24]
5. FUSEK, Petr. Demografická studie: Středočeský kraj. Online. In: Středočeský kraj. 2024. Dostupné z: <https://stredoceskykraj.cz/documents/14432/19422353/Demografick%C3%A1+studie+St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%A9ho+kraje.pdf>. [cit. 2026-02-24].
6. BURCIN, Boris; KUČERA, Tomáš a ŠÍDLA, Ludvík. Prognóza vývoje početního stavu a pohlavní a věkové struktury obyvatelstva města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav na období 2017 – 2050: Východiska, předpoklady a základní výsledky prognózy. In: Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. 2017. Dostupné z: <https://1url.cz/meuLL>.

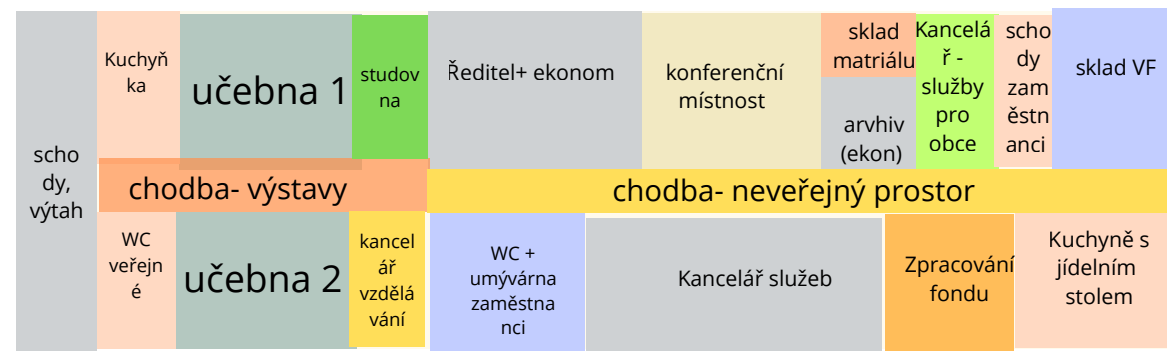
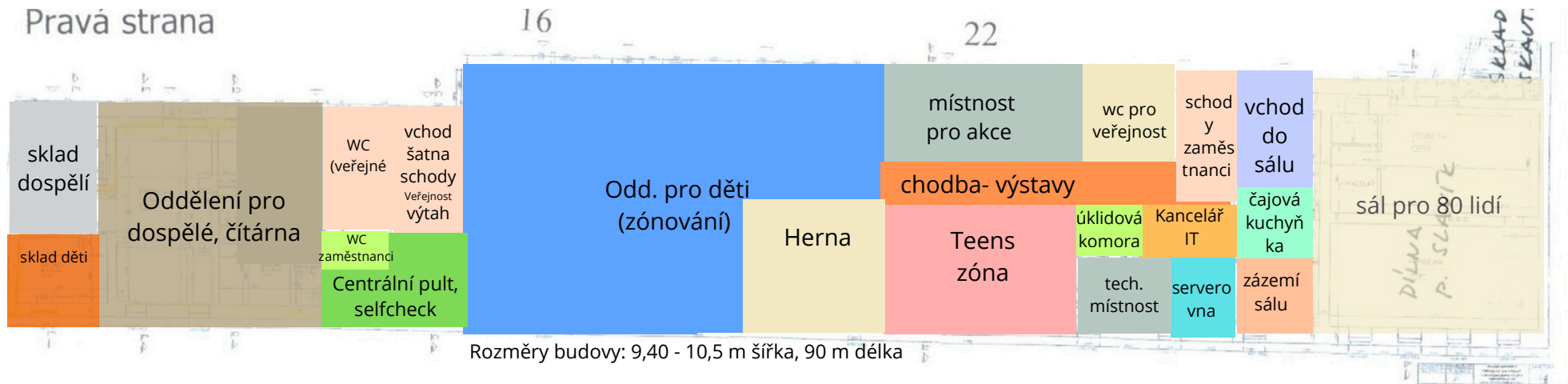
Příl. č. 1

Návrh provozního a dispozičního řešení objektu – varianta maximální.

Příl. č. 2

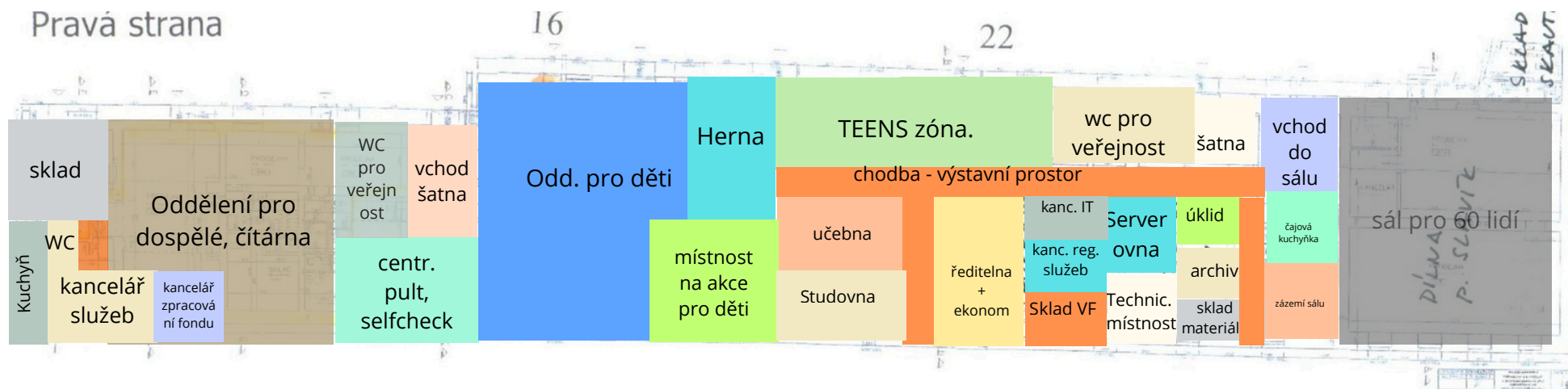
Návrh provozního a dispozičního řešení objektu – varianta redukovaná.

Přízemí

Podkroví

BEZ PODKROVÍ

Rozměry budovy: 9,40 - 10,5 m šířka, 90 m délka